

УДК 33.1/5
ББК 65.261.41-212.1

САМТҶОИ АФЗАЛИЯТНОКИ РУШДИ
МАЪМУРИКУНОНИИ АНДОЗ
ДАР ҶУМҶУРИИ ТОҶИКИСТОН

Салимова Муҳайё Музаффаровна,
н.и.и., дотсенти кафедраи молия ва қарзи
ДИС ДДТТ (Тоҷикистон, Хуҷанд)

ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ
РАЗВИТИЯ НАЛОГОВОГО
АДМИНИСТРИРОВАНИЯ В
РЕСПУБЛИКЕ ТАДЖИКИСТАН

Салимова Муҳайё Музаффаровна,
к.э.н., доцент кафедры финансов и
кредита Таджикского государственного
университета коммерции
(Таджикистан, Худжанд)

PRIORITY STREAMLINES OF
DEVELOPMENT IN REGARD TO TAX
ADMINISTERING IN TAJIKISTAN
REPUBLIC

Salimova Mukhayo Muzaffarovna,
candidate of economy sciences, Associate
Professor of the department of finances and
credit under the Tajik State University of
Commerce; (Tajikistan, Khujand)
E-MAIL: smuhoye-79@mail.ru

Ключевые слова: налоговая реформа, приоритеты налоговой политики, налоговая нагрузка, налоговое администрирование, налоговые поступления

На современном этапе социально-экономического развития Республики Таджикистан реформирование налоговой системы и развитие налогового администрирования в зависимости от его целей и задач, определенных государственной политикой в области налоговых отношений, в основном рассматривается в качестве потенциального резерва снижения налоговой нагрузки на экономику, основы повышения собираемости налогов, а также основы развития международных экономических процессов в условиях вступления республики в ВТО. В статье рассмотрены первые итоги налоговой реформы, проанализирована динамика налоговых поступлений в госбюджет, обоснованы некоторые аспекты налогового администрирования, а также предложены основные направления совершенствования налоговой политики.

Key words: tax reform, priorities of tax policy, tax charge, tax administering, tax entries

At the modern stage of social-economic development of Tajikistan Republic reformation of tax system and development of tax administering, respective of its aims and goals determined by the state policy in the field of tax relations, are considered mainly as a potential reserve of tax charge reduction in reference to economy, basis for tax collection increase and a ground for a development of international economic processes accompanied with republic entrance into WTO as well. The author canvasses the first results of the tax reform, analyzes a dynamics of tax entries into the state budget of the country, substantiates some aspects of tax administering; she proposes also basic streamlines concerned with tax policy perfection.

Фаъолияти бонизом ва самараноки мақомоти давлатӣ, таъмини маоши кор-мандони давлатӣ, хифзи соҳаҳои иҷтимоӣ ва таъмини амнияти дохиливу берунии ҳар кишвар мустақиман аз ҷамъоварии андозҳо вобастагӣ дорад. Барои афзудани

самаранокӣ ва беҳтар намудани сифати чамъоварии андозҳо масъалаи аввалиндараҷа маъмурикунонии андоз ва пайваста такмил ва содагардонии он аст.

Дар робита ба ин, муҳимияти ҳалли масоили баланд бардоштани самаранокии маъмурикунонии андоз дар маркази диққати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор дорад. Дар Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 20.04.2011 таъкид мегардад, ки: «**Масъалаҳои сода намудани низоми андозбандӣ ва оммафаҳм гардонидани санадҳои меъёрии ҳуқуқии марбут ба андозситонӣ метавонанд ба рушди минбаъдаи иқтисоди миллӣ ва таҳкими имкониятҳои буҷети давлатӣ мусоидат намоянд**» (3, с. 15).

Маҳз бо ҳамин мақсад Ҳукумати кишвар ба дастгирӣ ва рушди соҳибкорӣ тавачҷӯҳи махсус зоҳир намуда, солҳои охир як силсила ислоҳотеро, ки ба содагардонии раванди бақайдгирӣ ва низоми андозбандии фаъолияти соҳибкорӣ равона шудаанд, амалӣ гардонид.

Бешубҳа, самаранокии низоми маъмурикунонии андоз яке аз шартҳои асосии воридоти пурра ва саривақтии андозҳо ва пардохтҳо ба буҷет буда, зарурати беҳтар намудани он дар шароити муосир аҳамияти хоссаро ба худ касб менамояд. Зеро тақмили минбаъдаи маъмурикунонии андоз қабл аз ҳама, ба афзоиши сатҳи чамъоварии андозҳо ва пардохтҳо, ҳатталимкон аз иқтисодиёти пинҳонӣ баровардани соҳибкорӣ, коҳиши хароҷоти андозсупорандагон ҳангоми иҷрои ўҳдадорӣ андоз, баландшавии сифати назорати давлатӣ ба даромадҳо оварда мерасонад.

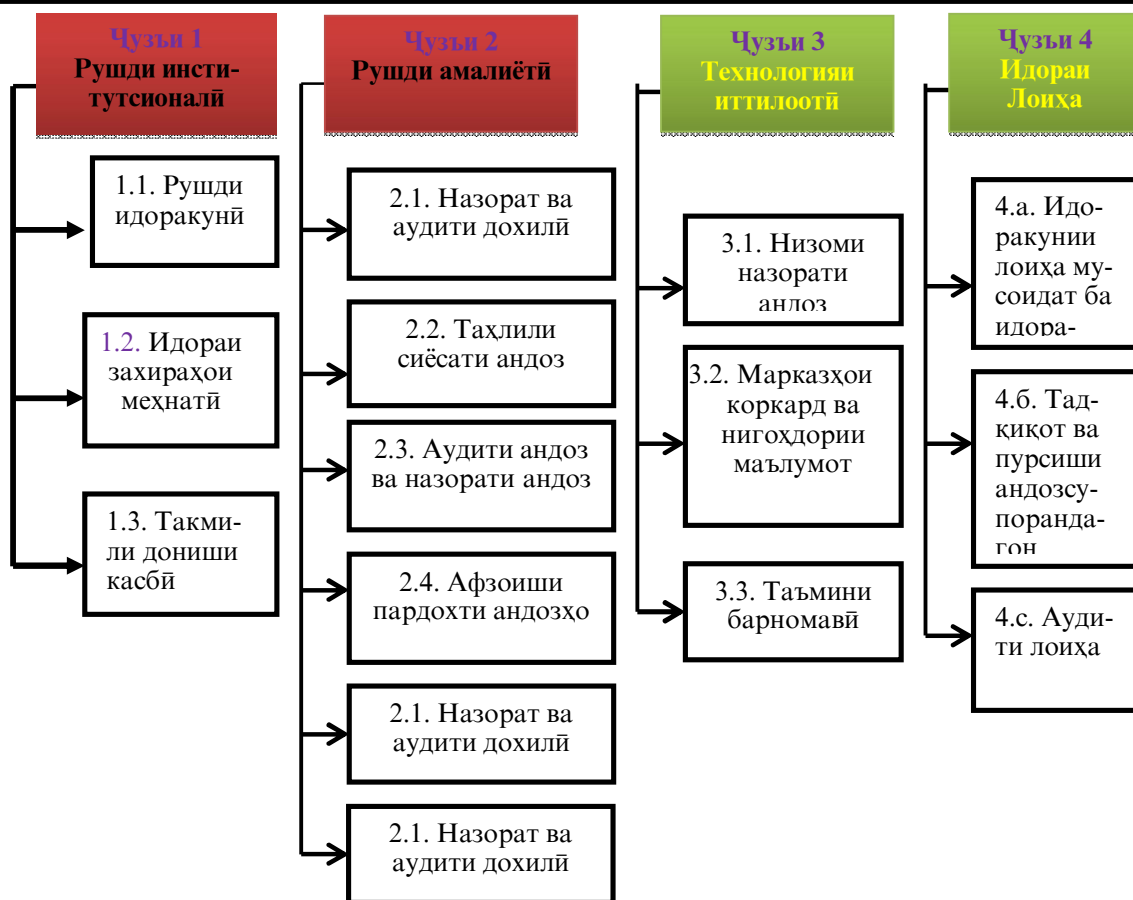
Бо дарназардошти ин, ба самарабахшии маъмурикунонии андоз аз рӯи сатҳи чамъоварии андозҳо баҳо дода, ба назар гирифта мешавад, ки сатҳи воридоти пардохтҳои андозӣ ва таъмини саривақтии онҳо ба буҷети давлат ҳамчун нишондиҳандаи асосии сифати низоми маъмурикунонии андоз арзёбӣ мегардад.

Ин аст, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади татбиқи ислоҳот дар мақомоти андоз, аз ҷумла дар қисмати маъмурикунонии андоз дар асоси қарори худ аз 3.12.2012, №626 “Барномаи рушди маъмурикунонии андозро барои солҳои 2011 – 2015” қабул намуд, ки он бо назардошти таҷрибаи пешқадаму бисёрсолаи ҷаҳонӣ дар самти ислоҳоти соҳаи андоз, инчунин бо назардошти хусусиятҳои хоси кишвари мо таҳия шудааст (6).

Барномаи мазкур пеш аз ҳама, ба гузаронидани ислоҳот ва сода намудани маъмурикунонии андоз, зиёд намудани воридоти андоз ба буҷети давлатӣ ва боз ҳам беҳтар намудани фазои соҳибкорӣ дар ҷумҳурӣ равона гардида, дар асоси муқаррароти он самтҳои афзалиятноки рушди соҳа муайян гардиданд. Ба самтҳои афзалиятноки мазкур аз ҷумла дохил мешаванд:

- азнавсозии сохторӣ ва функционалӣ;
- таҳия ва ҷорӣ намудани технологияҳои муосири иттилоотӣ;
- таъмини назорати самарабахши иҷроӣ қонунгузорӣ андоз дар асоси принципи худандозбандӣ;
- ташкили низоми самарабахши коҳиши бақияи қарзи андозу пардохтҳо ва дигар чорабиниҳо, ки давра ба давра амалӣ намудани онҳо имкон медиҳад фаъолияти соҳа дар сатҳи замонавӣ ба роҳ монда шуда, боздеҳи қори он афзун гардад.

Ҳадафи асосии барнома ин ислоҳоти соҳаи андоз, баланд бардоштани самаранокии ва маҳсулнокии фаъолияти мақомоти андоз, зиёд намудани воридоти андоз бо ҳадди ақалли хароҷот (хароҷоти маъмурикунонии андоз ва андозсупорандагон), ҳамчунин мунтазам беҳтар намудани сифати хизматрасонӣ ба андозсупорандагон мебошад (2, с.13).

Расми 3. Самтҳои афзалиятноки рушди маъмурикунонии андоз тибқи Барномаи рушди маъмурикунонии андоз барои солҳои 2011-2015

Дар давраи аввал татбиқи барномаи рушди маъмурикунонии андоз аз ҳисоби маблағҳои махсуси Кумитаи андоз ба роҳ монда шуда, дар ин раванд оид ба такмили конунгузории андоз, рушди сохтор, таҳия ва мавриди амал қарор додани барномаҳои компютерӣ як қатор корҳо ба анҷом расонида шуд, ки онҳо дар маҷмӯъ барои ислоҳот дар соҳа ва рушди минбаъдаи он заминаҳои мусоид фароҳам оварданд. (2, с.5).

Бо яд кайд намуд, ки «Стратегияи ислоҳоти маъмурикунонии андоз» ҳанӯз соли 2010 бо дастгирии техникаи ширкати фаронсавии консалтингии «СОФРЕКО» ва дастгирии молиявии гранти Фонди институтсионалии рушди Бонки Умумичаҳонӣ таҳия шуда буд.

Ҳадафи асосии стратегияи нав ташаккули низоми муосиру самарабахши андоз дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян гардида, дар ин раванд ноил гардидан ба матлабҳои зерин пешбинӣ шудаанд:

- ✓ тақвият бахшидани вазифаҳои асосии мақомоти андоз;
- ✓ таҷдиди низоми технологияи иттилоотӣ ва низоми мубодилаи иттилоот;
- ✓ таъсиси нозироти андозсупорандагонӣ миёна;
- ✓ такмили ҳавасмандӣ ва хизматрасонӣ ба андозсупорандагон;
- ✓ такмили конунгузории андоз;

✓ чудо намудани маблағҳо чихати амалӣ намудани ислоҳот.

Минбаъд, барои вусъат бахшидан ба раванди татбиқи Барнома, бо дастгирии бевоситаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Бонки Умумичаҳонӣ дар асоси «Лоихаи ислоҳоти идораи андоз дар солҳои 2013-2018» маблағҳои грантӣ чудо карда шуда, Лоихаи мазкур аз моҳи феврالی соли 2013 расман ба кори худ шурӯъ намуд.

Дар идомаи амалӣ намудани ислоҳот дар бахши андоз дар асоси супориши паёми Сардори давлат дар таҳрири нави Кодекси андоз номгӯи андозҳо то 50 фоиз кам, меъёрҳои конунгузории андоз аниқтар гардида, низоми андози ҷумҳурӣ тақмил дода шуд.

Ҳамзамон, бо мақсади иҷрои супориши Сардори давлат маъмурикунонии андоз дар лоихаи Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳрири нав сода, ҳаҷми умумии матни он ва меъёрҳои аз як модда ба моддаи дигар ва ба дигар санадҳои ҳуқуқӣ ҳаволақунанда кам карда шуд, аз ҷумла шумораи эълomiaҳои андоз то 41 фоиз, шумораи ҳисоботи андозӣ то 86 фоиз ва шумораи умумии пардохтҳои андозӣ то 43 фоиз кам карда шуд.

Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон дар таҳрири нав барои рушди соҳибкорӣ фазои боз ҳам мусоидтар фароҳам овард, зеро илова ба имтиёзҳои қаблан муқарраргардида ба соҳибкорон сабукиҳои иловагӣ пешбинӣ шуданд. Ҷунонҷӣ, аз номгӯи андозҳо андоз аз фурӯши чакана хориҷ карда, супорандагони андози содакардашуда аз пардохти андози арзиши илова озод гардиданд, то соли 2017 давра ба давра 2 фоиз кам намудани меъёри андози фоида, соли 2015-ум 50% коҳиш додани меъёри андоз аз истифодабарандагони роҳҳои автомобилгард ва аз соли 2017 аз номгӯи андозҳо хориҷ намудани он муқаррар карда, низомҳои махсус ва имтиёзноки андозбандӣ тақмил дода шуданд.

Дар қисмати андози арзиши илова ҳадди даромад барои мақсадҳои бақайдгирӣ ба сифати супорандаи андози арзиши илова то 500 ҳазор сомонӣ баланд карда шуда, инчунин аз андози арзиши илова ва бочҳои гумрук пурра озод намудани воридоти таҷҳизот пешбинӣ гардид. Ин имтиёзро минбаъд на танҳо шахсони ҳуқуқӣ, балки соҳибкорои инфиродӣ низ метавонанд мавриди истифода қарор диҳанд.

Инчунин, барои мутобиқ намудани муқаррароти Кодекси андоз ба таҷрибаи байналмилалӣ чихати дар амал дуруст муқаррар намудани андози арзиши илова, ҳамчун андози ғайримустақим дар назар дошта шудааст, ки маҳдудиятҳои нисбати баҳисобгирии андози арзиши илова бекор карда, давра ба давра барои ҳамаи намуди молҳо ҷорӣ намудани меъёри сифрии андозбандии содироти мол муқаррар карда мешавад (4, с.196)

Муқаррароти дигари фарққунандаи таҳрири нави Кодекси андоз дар ин аст, ки дар он низомҳои алоҳидаи андоз, аз ҷумла, низомҳои махсус ва имтиёзноки андоз, ки тартиби андозбандии дахлдорро аниқ ва шаффоф менамояд, пешбинӣ шудаанд. Танзими фаъолияти субъектҳои минтақаҳои озоди иқтисодӣ ва аниқ намудани тартиби андозбандии онҳо бо истифодаи боби алоҳидаи Кодекси андоз амалӣ мешавад. Тасодуфӣ нест, ки маҳз баъди дар муқаррароти боби 49 Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон мушаххас намудани тартиби андозбандӣ ва имтиёзоти андоз барои субъектҳои минтақаи озоди иқтисодӣ, қори субъектҳо дар минтақаҳои мазкур фаъолтар гашта, дар онҳо субъектҳои нав ба қайд гирифта шуда истодаанд, ки дар ояндаи наздик ба истехсолот шурӯъ менамоянд. Танҳо соли 2013 дар ин минтақаҳо

ҳаҷми истеҳсоли маҳсулот ба 41 миллион сомони расида, нисбат ба соли 2012-ум 2,4 баробар афзоиш ёфтааст ва миқдори ҷойҳои корӣ 80 фоиз зиёд шудааст.

Низомҳои махсуси андозбандӣ дар қиёс ба низоми умумӣ гаронии андози субъекти соҳибкории хурдро аз рӯи ҳисобу китоби пешакӣ, 2,5 - 3 маротиба паст менамояд. Бешубҳа, чунин низоми андозбандӣ барои фаъолияти соҳибкорӣ ҷолиб буда, барои бучети давлат зоҳиран талафоти намоён аст. Бо вучуди ин давлат ба хоҳири дастгирии соҳибкории хурд чунин имкониятҳо фароҳам оварда, дар баробари ин итминон дорад, ки талафоти даромади бучет тавассути баланд бардоштани маърифати ҳар як андозсупоранда, васеъ намудани заминаи андозбандӣ, таъмини иҷрои пурраи ӯҳдадорихои андозсупорандагон дар назди бучет бояд ҷуброн карда шавад.

Ҳамзамон, дар таҳрири нави Кодекси андоз бо мақсади ҳалалдор нагардидани фаъолияти соҳибкорон гузариш ба усули арзёбии хавфҳо ба роҳ монда шуда, дар боби 6 Кодекси андоз аввалин маротиба низоми идораи хавфҳои андоз, ки ҳамаи ҳадамоти андози давлатҳои мутараққӣ истифода мебаранд, пешбинӣ гардид (4, с. 69).

Таҷрибаи дигар давлатҳо аз он гувоҳӣ медиҳад, ки истифодаи усули арзёбии хавфҳо, аз як тараф, даҳолати беасосро дар фаъолияти андозсупорандагон маҳдуд намояд, аз тарафи дигар, ба интизоми андозсупорӣ андозсупорандагон таъсири мусбат мерасонад. Тартиби арзёбии хавф имкон медиҳад, ки санҷишҳои андоз, пеш аз ҳама, нисбат ба он соҳибкоре амалӣ карда шавад, ки сатҳи хавф дар фаъолияти онҳо баланд буда, эҳтимоли ба бучети давлат зарари калон расонидани онҳо мавҷуд аст. Баробари ин, бо назардошти арзёбии хавф, ташкили назорати андоз, тибқи таҷрибаи байналмилалӣ барои андозсупорандагони бомасъулият шакли дастгирӣ ва ҳавасмандкунӣ ба ҳисоб рафта, гузаронидани санҷишҳои андозро дар фаъолияти онҳо маҳдуд месозад. Ин аст, ки солҳои охир дар ҷумҳурӣ нақшаи санҷиши андози фаъолияти андозсупорандагон бо назардошти арзёбии хавфҳо таҳия ва тасдиқ гардида, натиҷаи татбиқи он нишон дод, ки дар маҷмӯъ андозсупорандагон аз он қаноатманд буда, истифодаи тартиби мазкур барои пешгирии қонунвайронкунониҳо ва ҳимояи манфиати бучети давлат чораи самаранок маҳсуб меёбад.

Ҳамзамон, бо мақсади ҷорӣ намудани низоми баҳисобгирии хавфҳо ҳангоми банақшагирии санҷишҳои андоз фармоиши раиси Кумитаи андоз аз 23 январи соли 2012, таҳти №12 ба имзо расонида шуда, тибқи он 18 меъёри хавф муайян карда шудааст. Аз ҷумла, гаронии андоз нишондиҳандае мебошад, ки аз ҷониби субъектҳои хоҷагидор то кадом андоза дуруст ҳисоб ва пардохт намудани андозҳо ва дар баробари ин, ба фаъолияти онҳо то кадом андоза мусоидат намудани муқаррароти қонунгузории амалкунандаи андоз муайян карда мешавад.

Тибқи фармоиши раиси Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 14.07.2014, №202 ва мутобиқи муқаррароти моддаи 89 Кодекси андоз ҳадди миёнаи гаронии андоз барои соҳаҳои мухталиф, аз ҷумла алоқа - 35 фоиз, бонкҳо - 12 фоиз, нақлиёт - 10 фоиз, меҳмонхонаҳо ва тарабхонаҳо - 20 фоиз, энергетика - 22 фоиз, савдо - 7 фоиз, сохтмон - 10 фоиз ва дигар соҳаҳо - 10 фоиз пешбинӣ гардидааст (6).

Қисмати дигари таркибӣ ва муҳимми Барномаи рушди маъмурикунонии андоз ба ҷорӣ намудани технологияи иттилоотӣ вобаста буда, бо ин мақсад Нақшаи стратегияи рушди технологияи иттилоотии Кумитаи андоз барои давраи солҳои 2013 – 2016 тасдиқ карда шудааст.

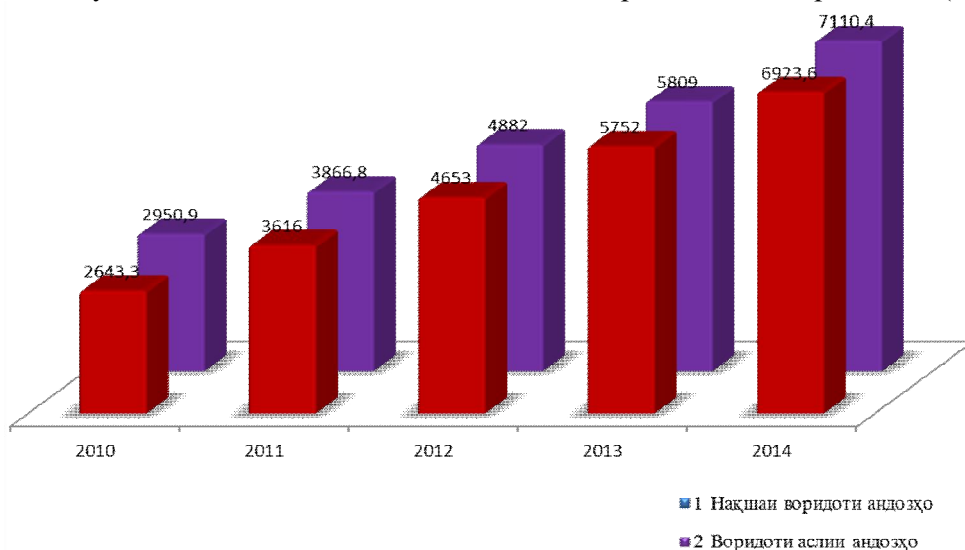
Имрӯзҳо дар фаъолияти мақомоти андоз мавриди амал қарор додани барномаҳои компютерӣ ва созмон додани шабакаҳои дохилисоҳавӣ ва бисёрсоҳавӣ имкон

медихад, ки фаврияти бақайдгирӣ ва баҳисобгирии андозсупорандагон ва андозҳо, дар сатҳи замонавӣ анҷом додани коркарди маълумот таъмин гардида, ба андозсупорандагон дар мӯҳлатҳои кӯтоҳ ва бо сифати баланд хизмат расонида шавад. Бо мақсади беҳтар намудани сифати хизматрасонӣ ба андозсупорандагон ва шаҳрвандон дар доираи барномаи ташаккули ҳукумати электронӣ, мақомоти андоз барномаи махсуси компютери «Утоқи шахсии андозсупоранда» - ро таҳия намудаанд, ки тавассути он андозсупорандагон имконияти бе рафтуо ба мақомоти андоз ба Нозироти андоз пешниҳод намудани ҳисобот, назорати маълумоти дар ҳисобварақаи худ мавҷудбуда ва тартиб додани санади муқоисавӣ бо мақомоти андози маҳалли қайди худро пайдо намуданд.

Айни замон дар ҷумҳурӣ зиёда аз 5000 андозсупорандагон ҳисоботи андозии худро бо истифода аз ин тартиб пешниҳод менамоянд (1).

Дар баробари ин, татбиқи амалии «Барномаи рушди маъмурикунонии андоз», ки зимни он боз ҳам содатар намудани маъмурикунонии андоз, тақмили минбаъдаи қонунгузори андоз, таҳия ва ҷорӣ намудани барномаҳои нави компютери андоз, дар сатҳи байналмилалӣ ба роҳ мондани хизматрасонӣ ба шаҳрвандон ва андозсупорандагон пешбинӣ шудааст, барои дар давраҳои минбаъда низ таъмин намудани қисми даромади Бюҷети давлатӣ заминаҳои устувор мегузорад.

Ҳиссаи андозҳои дохилӣ, ки ҷамъовариҳои онҳо ба зиммаи мақомоти андоз гузошта шудааст, дар натиҷаи таъмин гардидани рушди истехсолот, инчунин тақмил додани қонунгузорӣ ва содатар намудани маъмурикунонии андоз, беҳтар намудани сифати хизматрасонӣ ба андозсупорандагон, пурзӯр намудани корҳои назоратӣ, таҳия ва ҷорӣ намудани барномаҳои компютери Низоми иттилоотии андоз, умуман дар натиҷаи дуруст ба роҳ мондани сиёсати андозу бюджет пайваستا афзоиш ёфта, дар панҷ соли охир аз 52,9 фоизи соли 2008 то 62,3 фоизи соли 2014 расонида шуда, ҳаҷми воридот ба бюджет давлат нисбат ба соли 2010 2,0 маротиба зиёд гардидааст (2,с.5)

Расми 3. Динамикаи воридоти андоз дар солҳои 2010 – 2014

Яке аз омилҳои асосие, ки ба ворид шудани маблағҳои пешбинишуда ба бюджет давлат мусоидат менамояд, фароҳам овардани фазаи мусоиди соҳибкорӣ мебошад (1).

Нишондиҳандаҳо оид ба рушди истеҳсолот ба он далолат менамоянд, ки аз як тараф, ҳаҷми воқеии истеҳсолоти дохилӣ бемайлон афзоиш меёбад, аз дигар тараф, иқтисоди пинҳонӣ кам мешавад.

Дар баробари дигар омилҳо ба раванди коҳиши иқтисоди пинҳонӣ содагардони маъмурикунонии андоз, такмили қонунгузори андоз ва дар он нигоҳ доштани имтиёзоти амалкунанда ва пешбинӣ намудани имтиёзҳои нави андоз таъсири мусбат мерасонад.

Мутобиқ ба муқаррароти Кодекси андози амалкунанда:

➤35% - и соҳибкорони дар қайди мақомоти андоз буда, тибқи патент фаъолият дошта, танҳо ду намуди андоз – андози даромад ва андози иҷтимоӣ пардохт менамоянд ва аз пешниҳоди ҳама гуна ҳисоботи андоз озоданд;

➤31% - и хочагиҳои деҳқонии бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ аз фаъолияти кишоварзиашон танҳо андози ягона пардохт намуда, андози иҷтимоӣ барои як саҳмдор 10 сомонӣ дар як моҳ муқаррар шудааст (дар заминҳои лалмӣ - 7 моҳ);

➤32% - и андозсупорандагон дар низомҳои содакардаю имтиёзноки андозбандӣ буда, аз фаъолияти асосиашон андозҳоро танҳо тибқи низоми дахлдор пардохт менамоянд.

Бинобар ҳамин, танҳо боқимонда 2% - и андозсупорандагон дар низоми умумии андозбандӣ ҳамчун супорандаи андози арзиши илова фаъолият дошта, вобаста ба хусусияти фаъолият аз 4 то 6 намуди андозҳоро ҳисоб ва пардохт менамоянд.

Маъмурикунонии андозро метавон ҳамчун механизми ташкил ва амалишавии сиёсати андози давлат арзёбӣ намуд. Маҳз сиёсати андоз самтҳои ҳадафманди маъмурикунонии андозро муайян месозад.

Аз ин нуқтаи назар, қайд кардан зарур аст, ки ҳатovu ғалатҳо дар сиёсати андоз ва носаҳеҳиҳо дар концепсияи рушди низоми андоз метавонанд дар маҷмӯи маъмурикунонии андозро бе натиҷа ва бесамар гардонанд.

Бо назардошти ин баррасӣ гардидани масъалаҳои зеринро ба мақсад мувофиқ мешуморем:

- зарур аст, ки давлат ва бахши хусусӣ чиҳати таъмин намудани самаранокии низоми андозбандӣ масъулияти баробар дарк карда, ҳар ду ҷониб вазифаву ўҳдадорихои худро тибқи қонунгузори амалкунанда иҷро намоянд. Бинобар ин ҳангоми аз ҷониби мақомоти давлатӣ андешидани чораҳо бо мақсади дастгирии фаъолияти соҳибкорӣ ва рақобатнокии маҳсулоти ватанӣ, бахши соҳибкорӣ бояд ўҳдадорихои худро оид ба сари вақт гузаштани бақайдгирии давлатӣ, пешниҳоди эълomiaҳо ва сари вақт пардохт намудани андозҳо таъмин намояд;

- бо мақсади осон намудани пардохти андоз ба таври нақдӣ ё ғайринақдӣ тариқи терминалҳои пулӣ ё интернет-банкдорӣ ё телефон-банкдорӣ маблағи корҳои ташкилоти хизматрасон аз ҳисоби бучети давлатӣ пушонидани шавад, маълумот оид ба маблағҳои андозии бо тартиби мазкур пардохташуда ба мақомоти андоз бевосита дар шакли электронӣ дастрас гардонидани шаванд;

- барномаҳои таълимӣ ва мавзӯҳои дарсии донишгоҳҳо ва донишкадаҳо, ки мутахассисони соҳаи иқтисод ва бевосита мутахассисони соҳаи андозро тайёр менамоянд, бо назардошти эҳтиёҷоти вазоратҳо ва мақомоти давлатии соҳавӣ, аз ҷумла эҳтиёҷоти мақомоти андоз таҳия ва бо он мутобиқ карда шаванд;

- усулҳои хизматрасонӣ ба шаҳрвандон ва андозсупорандагон дар дигар давлатҳо аз ҷониби мақомоти андоз ва дигар мақомоти давлатӣ мавриди омӯзиши

хаматарафа қарор дода, бобати истифодаи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон чорачӯӣ карда шавад.

Калидвожаҳо: *ислоҳоти андоз, авлавиятҳои сиёсати андоз, бори андоз, маъмурикунонии андозӣ, воридоти андоз*

Пайнавишт:

1. “Бочу хироч” – наирияти Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22.01.2015, №4 (945).
2. Паёми андоз // Маҷаллаи Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (наири махсус). -Душанбе, 2013. - №2. - С. 6-9.
3. Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 20.04.2011. -Душанбе, 2014.
4. Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон. Матни расмӣ - Душанбе, 2012. - С. 335.
5. Фармоиши Раиси Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 14.07.2014, №202. [манбаи электронӣ] www.andoz.tj (Санаи муроҷиат: 21.06.2015).
6. Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тасдиқи Барномаи рушди маъмурикунонии андоз барои солҳои 2011 – 2015» аз 03.12.2010, №326.
7. www.andoz.tj – сомонии расмии Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон. (Санаи муроҷиат: 21.06.2015).

Reference Literature:

1. «**Bodgu Khirodge**» (Tax Collection) – the newspaper of the Tax Committee under the Government of Tajikistan Republic from 22.01.2015, #4 (945)
2. Tax Bulletin // the Journal of the Tax Committee under the Government of Tajikistan Republic (special issue). Dushanbe, 2013. #2. – pp. 6-9.
3. The Message of Tajikistan Republic President to the Majlisi Oli of Tajikistan Republic from 20.04.2011. Dushanbe, 2014.
4. Tax Code of Tajikistan Republic. Official edition - Dushanbe, 2012. – 335 pp.
5. The Fiat of the Tax Committee Chairman under the Government of Tajikistan Republic from 14.07.2014, #202. Source: www.andoz.tj (Date of addressing: 21.06.2015)
6. The Enactment of Tajikistan Republic Government «On Validation of the Programme of Tax Administering Development for 2011-2015» from 03.12.2010, #326.
7. www.andoz.tj official site of the Tax Committee under the Government of Tajikistan Republic (date of request: 21.06.2015)